

مسئولیت بزرگ شما امروز، قلم‌هایی است که در دست شماست.
امام خمینی (ره) صحیفه‌ی نور، ج ۱۴، ص ۲۵۷

پژوهش یک تایافته چکیده

منظر ترکمان پری

اشاره

«پژوهش پیمایشی ارزیابی شش نشریه‌ی عمومی رشد از نگاه مخاطبان و کارشناسان آموزشی و مطبوعاتی» گزارشی است که توسط «شرکت مطالعات اجتماعی پیمایش امروز» در سال ۱۳۸۴، به سفارش «دفتر انتشارات کمک آموزشی» انجام گرفته است. هدف از اجرای پژوهش مذکور، ارزیابی علمی نشریات رشد از نظر مخاطبان و کارشناسان و ارائه رهنمودهایی برای بهبود کیفیت این نشریات بوده است. در این نوشتار که قسمتی از گزارش نهایی است، متناسب با هدف‌های نشریات مذکور، دیدگاه‌ها و آرای ۱۲۸۶ دانش‌آموز دوره‌ی تحصیلی راهنمایی، از ۹۵ مکان آموزشی، و نیز ۱۱۹۰ دانش‌آموز دوره‌ی آموزش متوسطه از ۷۹ مکان آموزشی مربوط به مناطق نوزده‌گانه‌ی آموزش و پرورش تهران و شهرستان‌های تابعه که به روش نمونه‌گیری مرحله‌ای انتخاب شده‌اند، در دو بخش جداگانه ارائه می‌شوند.

رشد
۱۴
بهار ۱۳۸۵

۶۴

نتایج بررسی دیدگاه‌های دانش‌آموزان دوره‌ی راهنمایی تحصیلی

● «مطالعه‌ی داستان ایرانی» شایع‌ترین مطالعه‌ی غیر درسی دانش‌آموزان است و میزان مطالعه‌ی آن به‌طور متوسط دو یا سه مرتبه در ماه است.

● مطالعه‌ی کتاب‌های مذهبی و تاریخی از رواج قابل قبولی بین دانش‌آموزان برخوردار نیست.

● اولویت اول دانش‌آموزان پسر در مطالعه‌ی غیردرسی، «روزنامه‌ها یا مجلات ورزشی» است. کتاب علمی و کتاب داستان خارجی اولویت دوم و سوم آنان است.

● اولویت اول دانش‌آموزان دختر در مطالعه‌ی غیردرسی، «کتاب داستان ایرانی» است. کتاب علمی و کتاب داستان خارجی اولویت دوم و سوم آنان است.

● متوسط اوقات فراغت دانش‌آموزان ۱۶ ساعت در هفته است (پسران ۱۹ ساعت و دختران ۱۵ ساعت در هفته).

● دانش‌آموزان به‌طور متوسط ۱۶ ساعت در هفته را به انجام تکالیفشان اختصاص می‌دهند (پسران ۱۵/۵ ساعت و دختران ۱۶/۶ ساعت در هفته).

● ۶۴/۷ درصد پاسخگویان به رایانه دسترسی دارند.

● دانش‌آموزان به مطالعه‌ی این عنوان‌ها علاقه‌ی بیش‌تری دارند: طنز و لطیفه، سرگرمی فکری مانند چیستان، عکس و کاریکاتور، جدول، گفت‌وگو با

ورزشکاران یا بازیگران، خیرهای کوتاه، و مطالب مربوط به اخلاق و رفتار پیامبران و امامان.

● مسائل آموزشی، «از نظر ۴۱/۵ درصد دانش‌آموزان، مهم‌ترین مشکل آنان است. دانش‌آموزان پس از این مشکل، و با فاصله‌ی نسبتاً زیادی، به «مسائل خانوادگی» به‌عنوان مهم‌ترین مشکل اشاره کرده‌اند.

● مسائل آموزشی به هشت عنوان فرعی شامل: مشکل درسی، رفتار نامناسب مدیر یا معلم یا معاون، برنامه‌ریزی درسی و موفقیت درسی، انتقاد از فضای مدرسه یا نظام آموزشی، امتحانات، کمبود امکانات و تجهیزات، رفتار نامناسب دانش‌آموزان، و سایر مسائل آموزشی تقسیم شده‌اند. همچنین، مسائل خانوادگی به چهار عنوان فرعی شامل: روابط با والدین، آسیب‌ها و فشارهای خانوادگی، مشکلات خانوادگی، و سایر مسائل خانوادگی تجزیه شده‌اند.

● مصداق‌های مهم‌ترین مشکلات دانش‌آموزان به تفکیک عنوان‌های کلی آن‌ها گزارش شده‌اند. برای مثال، مصداق‌های رفتار نامناسب مدیر یا معلم یا معاون، دومین عنوان فرعی مسائل آموزشی که پاسخگویان به آن اشاره کرده‌اند، عبارتند از: تدریس بد معلمان، تفاوت گذاشتن بین دانش‌آموزان، بی‌توجهی به دانش‌آموزان یا درک نکردن آنان، مدیریت بد مدرسه، تنبیه بدنی،

داستان ترسناک، داستان مذهبی، داستان عبرت آموز، داستان واقعی، داستان عاطفی و عاشقانه، داستان خارجی، داستان طنز، داستان انگلیسی، داستان هیجانی، داستان رستم و سهراب، داستان آقای آرمیتاژ، داستان هری پاتر، داستان های صمد بهرنگی، و داستان تاریخی را ذکر کرده اند.

نتایج بررسی دیدگاه های دانش آموزان

دوره ی آموزش متوسطه

- «خواندن کتاب های داستان ایرانی و علمی»، شایع ترین مطالعه ی غیر درسی دانش آموزان است و میزان مطالعه ی آن به طور متوسط دو یا سه مرتبه در ماه است.
- مطالعه ی کتاب های مذهبی و تاریخی نیز رواج قابل توجهی بین دانش آموزان دارد.
- اولویت اول دانش آموزان پسر در مطالعه ی غیر درسی، «مطالب ورزشی و علمی»، و اولویت اول دانش آموزان دختر در مطالعه ی غیر درسی، «کتاب داستان ایرانی و خانوادگی» است.
- متوسط اوقات فراغت دانش آموزان ۱۶/۶ ساعت در هفته است.
- دانش آموزان به طور متوسط ۱۷ ساعت در هفته را به انجام تکالیفشان اختصاص می دهند.
- ۷۱/۴ درصد پاسخگویان به رایانه دسترسی دارند.

سخت گیری معلمان، کم تجربه بودن معلمان، و پارتی بازی معلمان.

- مصداق های روابط با والدین، اولین عنوان فرعی مسائل خانوادگی که پاسخگویان به عنوان مهم ترین مشکل نوجوانان برشمرده اند، عبارتند از: تبعیض بین فرزندان، درک نکردن فرزندان، بی توجهی والدین، رفتار نامناسب والدین، حساسیت والدین نسبت به نمره، اهمیت ندادن والدین به سلیقه ی فرزندان، و دعوا با والدین بر سر درس ها.
- جذاب ترین مطالب از نظر پاسخگویان به ترتیب عبارتند از: سرگرمی، داستان، و مطالب علمی. در مجموع، ۴۸/۶ درصد پاسخگویان به این سه مقوله به عنوان جذاب ترین مطالب اشاره کرده اند.
- مخاطبان، تحت عنوان سرگرمی، به مقولاتی همچون: لطیفه، معما و بازی فکری، جدول، عکس، و طالع بینی اشاره کرده اند. عنوان های فرعی مطالب علمی نیز عبارتند از: اطلاعات علمی، نجوم، عجایب هستی، و اختراعات و اکتشافات.
- تحت عنوان کلی داستان، مخاطبان مصداق هایی از قبیل: داستان بلند یا دنباله دار، داستان های علمی و تخیلی،

● پاسخگویان، به ترتیب اولویت، به مطالعه‌ی این مطالب علاقه‌ی زیادی دارند: ۱. طنز و لطیفه، سرگرمی و چیستان، عکس و کاریکاتور، و جدول؛ ۲. مطالب مربوط به رایانه و اینترنت؛ ۳. گفت‌وگو با ورزشکاران یا هنرمندان یا بازیگران؛ ۴. مطالب مربوط به آسمان و ستارگان، و فضاییماها.

● عنوان‌های کلی مهم‌ترین مشکلاتی که دانش‌آموزان تمایل دارند رشد جوان درباره‌ی آن‌ها مطلب بنویسد، عبارتند از: مسائل خانوادگی (روابط با والدین، آسیب‌ها و فشارهای خانوادگی، و مشکلات خانوادگی)، مسائل آموزشی، و مسائل مربوط به روابط اجتماعی و دوست‌یابی.

● مهم‌ترین مشکلات دانش‌آموزان در قالب هفده عنوان کلی طبقه‌بندی، و بعضی از عناوین کلی به عنوان‌های فرعی تجزیه شده‌اند. مواردی که در ادامه نام برده شده‌اند، در بین عنوان‌های فرعی دارای بیش‌ترین فراوانی (و بیش‌ترین اهمیت برای دانش‌آموزان) هستند: ۱. روابط با والدین؛ ۲. روابط دختر و پسر؛ ۳. نبود آزادی، و وجود تبعیض و نابرابری؛ ۴. برنامه‌ریزی درسی و موفقیت درسی.

● مصداق‌های مهم‌ترین مشکلات دانش‌آموزان به تفکیک عنوان‌های کلی و فرعی طبقه‌بندی شده‌اند که برای مثال، مصداق‌های روابط با والدین، اولین

عنوان فرعی مسائل خانوادگی که پاسخگویان به آن اشاره کرده‌اند، عبارتند از: تفاهم نداشتن یا اختلاف با والدین، انتظارات والدین، برخورد نامناسب والدین، تبعیض بین فرزندان، دخالت‌های والدین، بی‌توجهی والدین، درک نکردن فرزندان، الگوی روابط صحیح با والدین، بی‌اعتمادی والدین، ناسازگاری جوانان با والدین، و برقراری ارتباط صمیمی با والدین. همچنین، مصداق‌های روابط اجتماعی و دوست‌یابی، اولین عنوان فرعی روابط اجتماعی است که پاسخگویان به عنوان مهم‌ترین مشکل جوانان به آن اشاره کرده‌اند.

● جذاب‌ترین مطالب قابل طرح در رشد جوان از نظر پاسخگویان به ترتیب عبارتند از: سرگرمی، مطالب علمی، و داستان. ● مخاطبان، تحت عنوان سرگرمی، مقولاتی همچون: لطیفه، جدول، طالع‌بینی، معما، عکس و مسابقه را برشمرده‌اند. عنوان‌های فرعی مطالب علمی نیز عبارتند از: اطلاعات علمی، نجوم، عجایب هستی، و اختراعات و اکتشافات.

● تحت عنوان کلی داستان، مخاطبان از مصداق‌هایی مانند: داستان دنباله‌دار، داستان آموزنده، داستان مذهبی، داستان عشقی، داستان خانوادگی، داستان تاریخی، داستان خارجی، داستان پرهیجان و داستان کوتاه نام برده‌اند.

نظرخواهی از خوانندگان

فصل نامه سامان بخشی کتاب‌های آموزشی «رشد جوانه»

اطلاع و آگاهی از نقطه نظرهای خوانندگان عزیز، بی‌شک کیفیت فصل نامه را بهبود می‌بخشد. از این رو، خواهشمند است با پاسخ به این پرسش‌ها و ارسال این پرسشنامه به دفتر نشریه، دست اندرکاران انتشار آن را یاری فرمایید.

۱. چگونه از انتشار فصل نامه آگاه شده اید؟

۲. آیا به موقع به دست شما می‌رسد؟ بلی خیر

۳. شماره‌هایی از آن را که تاکنون دریافت داشته‌اید، مشخص کنید.

شماره اول دوم سوم چهارم پنجم ششم
هفتم هشتم نهم دهم یازدهم دوازدهم
سیزدهم

۴. آیا از نحوه توزیع و دریافت فصل نامه راضی هستید؟

بلی نسبتاً خیر

۵. چند نمونه از آموزنده‌ترین مقاله‌هایی را که در «جوانه» خوانده‌اید، به ترتیب اولویت نام ببرید.

الف:

ب:

ج:

د:

هـ:

۶. نظر خود را در مورد کیفیت فصل نامه با گذاشتن علامت در جدول مشخص کنید.

ملاحظات	خیلی ضعیف	ضعیف	متوسط	خوب	بسیار خوب	موارد
						کیفیت محتوا
						تقسیم بندی مطالب
						تنوع مطالب و تازگی موضوعات
						ویرایش
						طرح روی جلد
						عکس‌ها
						شیوه چاپ مطالب
						سایر موارد